

KREPITEV ODNOSA MED OTROKOM IN ODRASLIM

mag. Maruška Željeznov Seničar

»Ne govori mi kaj ne smem, nauči me kaj naj naredim ko se bo to zgodilo.«

Razvoj socialno kompetentnega vedenja je osnovan na primarnem odnosu med otrokom in odraslim (čustveno varna povezanost) ter ostalih dejavnikov v socialnem okolju. Vse izkušnje, ki jih pridobi v tem odnosu prenaša v odnose v druge odnose z odraslimi in kasneje v odnose z vrstniki. Otroci morajo **dobiti izkušnjo vseh faz odnosa**, da znajo primerno socialno ravnati (npr. določen otrok ne zna vzpostavljati odnosa z odraslo osebo oziroma vrstniki – njegov način je npr. udarec; drugi otrok ne zna zaključiti odnosa – npr. izgubi pri igri in razmeče figure po mizi ipd.).

ČUSTVENO VARNA POVEZANOST MED OTROKOM IN ODRASLIM

Osnovni odnos med otrokom in odraslim je prvi odnos, ki otrok izkusi. Ta odnos predstavlja učne izkušnje, ki so pogoj za razvoj socialno čustvenega vedenja v otroštvu in odraslanju. Obstaja več oblik čustvene povezanosti s primarnim likom/pomembnim odraslim (Bowlby J.):

1 Otroci, ki so čustveno varno povezani z odraslo osebo (spreminjajo čustva glede na situacijo, imajo sodelovalen način komunikacije). Razvijajo pozitivno samopodobo o sebi, imajo se za vredne, so bolj empatični, čustvena stanja so povezana z njihovim vedenjem.

2 Slab občutek varnosti z odsotnostjo (imajo lažno samospoštovanje, nejasna povezanost z odraslo osebo, za sebe zagotavljajo optimum prisotnosti in kažejo popustljivo obnašanje; takšen otrok potiska svoja čustva in jih tudi podreja). Otrok zaznava odnos z odraslo osebo kot ogrožujočo situacijo. Pogovor s takšnim otrokom vodimo indirektivno (npr. preko igre, lutke ipd.).

3 Slab občutek varnosti z ambivalentnostjo (rezultat nekonsistentnega vedenja staršev, takšni otroci delajo na tem, da za sebe zagotovijo maksimum kontrole nad odraslim, zahtevajo stalno prisotnost in odzivnost). Dostikrat imajo probleme s sprejemanjem avtoritete, mejami/pravili in separacijo. Ti otroci so zelo radi v bližini odraslih, zato je potrebno, da se jih počasi oddaljuje in pripravlja na večjo samostojnost.

4 Dezorganiziran in dezorientiran občutek varnosti (konfliktno vedenje, pri tistih otrocih, pri katerih starši izzivajo strah in slab občutek varnosti. Ti otroci dostikrat delujejo sovražno, nasilno, želijo prizadeti druge otroke in tudi odrasle. Otroci ne poznajo ljubezni in sprejetosti.

Vira:

Holmes, J. (1993). John Bowlby and Attachment Theory. London: Routledge.

Bowlby, J. (1980). Attachment and Loss, Vol. 3: Loss: Sadness and Depression. New York: Basic Books.